

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет культури і мистецтв
Кафедра хореографічного мистецтва**

**ВПРОВАДЖЕННЯ АКТУАЛЬНИХ ТЕМ СЬОГОДЕННЯ В
ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО**

**Кваліфікаційна робота (проект)
Пояснювальна записка**

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка 4 курсу
13-431 групи
Спеціальність 024 Хореографія
Освітньо-професійної (наукової)
програми Хореографія
Грузкова Юлія Олександрівна

Керівник: доцент Васяк В.А.

Рецензент: викладач фахових
дисциплін циклової комісії:
Хореографія КЗ «Херсонський
фаховий коледж культури і
мистецтв» Шакула Д.Ю.

Івано-Франківськ 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНА ОСНОВА ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ	5
1.1. Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції.....	5
1.2. Ідейно-тематична основа твору.....	7
РОЗДІЛ 2. ЛІТЕРАТУРНО-ГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ	11
2.1. Композиційно-архітектонічна побудова твору.....	11
2.2. Графічна таблиця твору та опис хореографічного тексту	12
2.3.Сценографія.....	15
ВИСНОВКИ	17
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	19
ДОДАТКИ	21

ВСТУП

Актуальність проблеми. За часи свого існування та розвитку людство стикнулось з безліччю проблем. Науковцями розрізняється кілька основних груп: політичні, етнічні, демографічні, економічні, соціальні, продовольчі, екологічні. В кожній з них містяться вужчі аспекти, які певним чином впливають на окремо взяті сторони людського життя. За даними соціологічних опитувань, на даний момент найбільш актуальною проблемою людства є війна в Україні, яка в свою чергу призвела до енергетичної проблеми, проблеми освіти та охорони здоров'я, проблем в економіці та безлічі екологічних проблем. Погроза російського уряду використати атомну зброю, а також можлива атака атомних електростанцій тримає усе людство в напрузі, оскільки всі пам'ятають наслідки атомного бомбардування Хіросіми та Нагасакі, а також вибух на Чорнобильській АЕС. Ці трагедії залишили по собі розруху, пожежі, загибель всього живого, а найстрашніше – довготривалість радіаційного впливу вибухів. Задля майбутнього, людство не повинно допустити повторення цих трагедій. Саме тому ми вважаємо обрану нами **тему** «Впровадження актуальних тем сьогодення в хореографічне мистецтво» важливою та актуальною.

Вивченням глобальних проблем сьогодення займаються науковці різних галузей: соціологи (В.Бакіров, В. Барвінський), екологи (І.Балашов, І.Капрусь), науковці в сфері медицини, точних наук (О.Броварець, І.Бондаренко) та багато інших. Не стоїть осторонь цієї проблеми і культура, зокрема хореографічне мистецтво, відомі балетмейстери присвячують проблемам сьогодення свої хореографічні постановки.

Мета. Дослідження актуальних проблем сьогодення, створення хореографічної композиції з обраної тематики.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- проаналізувати теоретичний матеріал;
- з проаналізованого теоретичного матеріалу обрати найбільш цікавий та на його основі обґрунтувати історико-мистецькі засади хореографічної композиції;
- зробити ідейно-тематичний аналіз хореографічної композиції;
- описати композиційно-архітектонічну побудову твору;
- графічно зобразити твір та описати хореографічний текст;
- розробити оригінальну сценографію (оформлення сцени, реквізит, костюми).

Об'єкт дослідження. Впровадження тематики актуальних проблем сьогодення в сучасному хореографічному мистецтві.

Предмет дослідження. Зображення страшних наслідків використання ядерної енергії засобами хореографічного мистецтва.

Методи дослідження. Працюючи над проектом, нами були використані наступні методи дослідження: метод підбору матеріалу. аналітичний метод, метод синтезу, творчий підход.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНА ОСНОВА ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

1.1.Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції.

За часи свого існування людство стикалось з безліччю проблем. З плином часу, з розвитком прогресу, з ростом чисельності населення, одні проблемні питання переходили в інші, об'єднувались, відходили на другий план, або, навпаки, ставали першочерговими, але можна з впевненістю сказати, що вони нікуди не зникали, а лише переросли з локальних у глобальні.

В чому ж полягає сутність глобальної проблеми? Беззаперечним є той факт, що глобальні проблеми стають причиною значних, все частіше незворотних соціальних, економічних, екологічних втрат на всій планеті. Вони загрожують існуванню людства, і розв'язати їх можна лише в злагодженій співпраці всіх країн.

Люди сучасної епохи повинні засвоїти, як наказ те, що людство може або спільно вижити, або ж спільно загинути, і усвідомлення цього сприяє об'єднанню зусиль різних народів заради виживання і порятунку цивілізації.

Значущими проблемами нашої планети наразі є: забруднення, глобальне потепління, перенаселення, деградація природних ресурсів, утилізація відходів, зміна клімату, втрата біорізноманіття, знищення лісів, закислення океанів, виснаженні озонового шару та багато інших, але найактуальнішою проблемою всього людства зараз є війни.

Наразі небезпеку всьому світові несе Росія, яка безпосередньо розв'язала, або ж посприяла розв'язанню військових конфліктів у багатьох країнах. Починаючи з 1992 року, Росія невпинно розпалює

вогнище війни, нею було окуповано Придністров'я, спровоковано Абхазький конфлікт, двічі розв'язано війну з Чечнею, у 2008 році – російсько-грузинська війна, вторгнення Росії в Сирію. У 2014 році Російські війська окупували Крим, конфлікт перейшов у стан «замороженого», але 24 лютого 2022 року Росія офіційно напала на Україну, назвавши це «операцією».

За словами керівника держави агресора: «Росія є «миротворцем», прагне миру і лише захищає». Ось тільки виникає питання: «Кого і від кого?». Десятиліттями світ ніби не помічав нічого, був осторонь. Тільки героїчне протистояння України, мужність воїнів ЗСУ та незламність всього українського народу, змусило весь світ по іншому поглянути на ситуацію, зрозуміти, що це конфлікт не окремої країни, а цілком глобальна війна.

Також глобалізації проблеми стає поява зброї масового ураження. Це хімічна, бактеріологічна та ядерна зброя. Остання є найнебезпечнішою. Вченими доведено, що після кількох ядерних вибухів, на землі настане «ядерна зима», попіл та газу затулять сонце, настане «ядерна ніч» наслідком якої стане значне зниження температури. Це явище пошириться по всій землі, знищуючи все живе [15].

Ядерна війна не може бути місцевою, оскільки природа не має кордонів. Світ мав це згадати ще за часів другої світової війни під час бомбардування Хіросіми та Нагасакі, трагедія на Чорнобильській АЕС також є прямим підтвердженням.

Найцінніше, що існує в світі це – людське життя. Війна забирає цю цінність, несучи загибель як військових так і цивільного населення. Вона несе руйнацію інфраструктури, економіки країни. Тисячі людей змушені покинути свої домівки, шукаючи прихисток.

Безумовно, людські втрати це найважливіше, і може здатися, що наслідки, які несе війна довкіллю, не є першочерговими. Але це не так. Життя та здоров'я людини безпосередньо залежить від стану повітря,

води, ґрунтів тощо, і ту шкоду, яку завдала війна довкіллю, будуть згадувати ще не одне десятиліття [21].

Діячі культури не стоять осторонь глобальної проблеми війни і миру. Художники, музиканти, актори, хореографи, роблять свій внесок у загальну справу, продовжуючи творити свої шедеври, влаштовуючи, виставки, вистави, концерти. Так 21 квітня у Берліні відбудеться благодійний гала-концерт світових зірок балету на підтримку України. Ініціатором цього проєкту стала українсько-німецька прима-балерина Берлінського державного балету Яна Саленко, а виконавчим продюсером виступив соліст балету, харків'янин Олександр Шпак.

В Нідерландах створена Об'єднана українська балетна трупа, в яку входять 60 українських артистів, що змушені були покинути рідну країну. Зараз трупа з успіхом дебютувала у США.

27 травня в Німеччині у берлінському «Театрі на Потсдамській площі» покажуть балетне шоу, метою якого є підтримання України.

У Києві, вперше за повномасштабне вторгнення, відбудеться прем'єра постановки «Завтра». Музика Шопена, постановка Радуги Поклітару. Це розповідь про життя артистів під час війни, про їх боротьбу та працю заради Перемоги, про щасливе майбутнє після завершення війни.

Надихнувшись тим творчим підйомом, завзятістю, з якою балетмейстери та танцівники працюють, і роблять посильний внесок у спільну справу перемоги, ми перейшли до наступного завдання - створення власної хореографічної композиції.

1.2.Ідейно-тематична основа

Тема. Розповідь про людей, які через російську агресію втратили житло і змушені шукати прихисток.

Ідея. Показ поневірянь і водночас надії вимушених переселенців.

Надзавдання. Не можна жити лише спогадами. Треба рухатись далі з вірою, надією та любов'ю.

Наскрізна дія. Скорбота за рідною домівкою і колишнім мирним життям.

Конфлікт. Колишнє мирне життя і страхіття війни, поневіряння і надія на краще, спогади і майбутнє.

Видова спрямованість (вид хореографії). Сучасний танець (контемпорарі).

Танцювальна форма. Хореографічна композиція.

Танцювальний жанр. Драматичний.

Лібрето. 24 лютого 2022 року. Цей день навіки залишиться в світовій історії, він назавжди розділив життя українців на до та після. О п'ятій ранку російські війська здійснили масовану повітряну атаку по всій території України та почали повномасштабний воєнний наступ. Війна – коротке слово, всього п'ять літер, але скільки болю вона несе. Вона знищує міста, руйнує родини, забирає життя.

На уламках колишнього будинку сидить дівчина, вона перебирає цеглини, ніби хоче повернути колишнє життя. Камінчик за камінчиком, вона вибудовує мур, відгороджуючись від страшного сьогодні. За ним вона, здається, у безпеці. Тут, за стіною, її дитинство, юність, тут їй знайома кожна подряпинка. Та не можна жити лише спогадами, сповнена ненависті до загарбників, дівчина одним поштовхом руйнує, тільки не зведену стіну. Цеглини розлітаються, як примари, а в слід за ними летять у забуття і спогади про щасливе минуле. Гнів змінюється сумом. Підбравши декілька уламків, як нагадування про страшні події, дівчина рухається вперед, на зустріч новому життю.

Характеризуючи героїню композиції, слід зазначити, що це доволі молода дівчина, але, незважаючи на молодий вік, її моральні та життєві цінності вже склалися, і те, що зараз відбирає війна, ніяк не вкладається в її розумі. Вона у розпачі, з одного боку треба рухатись далі, а з іншого –

так важко полишити те, що пов'язує тебе з минулим, з приємними спогадами. Її психічний стан дуже нестабільний, вона то плаче, то посміхається, то гнівається, то впадає у розпач. Їй дуже страшно, невідомість майбутнього лякає її, але, зібравши всю волю, проявивши всю свою мужність, вона рухається далі, на зустріч новому життю.

Аналіз музичного супроводу. Добираючи музичний матеріал, ми не раз згадували поради провідного концертмейстера кафедри Ірини Кравченко: «Музичний супровід повинен бути цікавим, яскравим. Драматургія музики повинна співпадати з драматургічним розвитком хореографічної композиції, а сама мелодія, в поєднанні з рухами та комбінаціями, мусять чітко відбивати ідейно-тематичну основу твору і задум хореографа». Ми знайшли такий музичний матеріал в здобутках українського інді-гурту «Один в каное». Погодьтеся, дивна назва для колективу, вона виникла випадково, коли, у 2010 році у Львові вокалістка Ірина Швайдак збрала разом гітариста Устима Похмурського та барабанщика Ігоря Дзіковського, вони продивлялись інтернет матеріал про індіанців і одне з їхніх імен українською перекладалось саме як один в каное, це дуже сподобалось Ірині і власно стало назвою групи. А ось логотип групи не випадковий, він схожий на шестипелюсткову квітку, за основу форми пелюсток взято форму резонаторних отворів традиційної української бандури, а ще вони символізують човен.

Учасники гурту не шукають слави, відмовляються від продюсерів і все роблять самі, прагнучі до ідеалу, намагаючись заповнити культурну пустку, що виникла в українській музиці. Їхньою найбільшою амбіцією є не бажання бути впізнаними особисто, вони хочуть, щоб впізнавали їх музику. Тексти до пісень вони пишуть самі, орієнтуючись на українського слухача, ґрунтуючись на особистому досвіді, або просто вигадуючи людей, обставини, поведінку. Все рідше гурт звертається до теми кохання. «З часом тема кохання стає мені не такою симпатичною. Коли автор дорослішає – в літературі чи музиці – романтична тематика більше

відходить, проступає соціальна тема, якісь глобальні питання, філософські», - так говорить про свою творчість лідерка гурту Ірина.

Пісня «У мене немає дому», яка саме і стала музичним супроводом до хореографічної композиції, написана Іриною Швайдак, яка і виконує її, музику написав Устим Похмурський. Вона вийшла в альбомі «Один в каное» 14 січня 2019 року, написана в жанрі інді, інді-рок, експериментальний рок.

Лад. Мінорний

Форма. Проста, пісенна.

Розмір. 4/4

Темп. Стриманий.

Загальна кількість тактів. 58 тактів.

Хронометраж (тривалість постановки). 3.5 хвилин.

РОЗДІЛ 2.

ЛІТЕРАТУРНО-ГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

2.1. Композиційно-архітектонічна побудова твору

Назва частини	Зміст
Експозиція	На руїнах власної домівки сидить дівчина. Навколо неї розкидані гімнастичні кубики, які символізують цеглинки розбитого будинку.
Зав'язка	Вона шокована подією, яка сталась, не може усвідомити того, що колишнього життя вже немає. Вона сумує за ним, за родиною, друзями.
Розвиток дії	Поступово дівчина приходить до тями, і починає збирати цеглини, намагається побудувати собі прихисток, повернути втрачене, відгородитись від проблем сьогодення.
Кульмінація	Сповнена вітчаєм і гнівом, вона одним потужним ударом ногою, руйнує щойно побудовану стіну, наче розбиває ту перепну, яка не дає їй рухатись вперед.
Розв'язка	Залишивши декілька цеглин на згадку, дівчина залишає сцену, наче починає нове життя.

2.2. Графічна таблиця твору та опис хореографічного тексту

Графічна фіксація постановки оформлюється у вигляді таблиці, з використанням загальноприйнятих умовних позначок та скорочень.

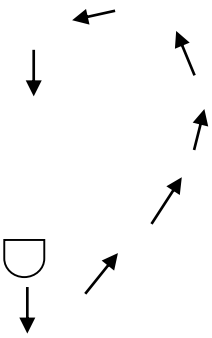
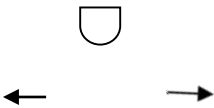

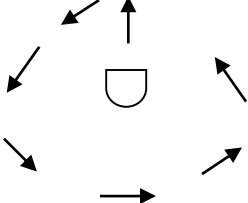
Спина дівчини - - обличчя дівчини

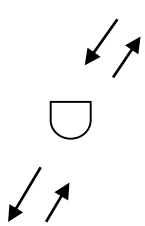
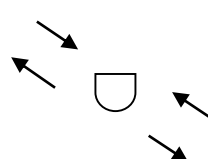

Спина хлопця обличчя хлопця

Напрямок руху

Рух по колу

Архітек тоника	Малюнок танцю	Кількість тактів	Хореографічний текст
Експозиція		1-8 т.	Номер починається з точки. В центрі сцени розкидані гімнастичні кубики (цеглини), серед них сидить дівчина.
		9-12 т.	Вона поступово починає озиратися по сторонам, емоціями передає свої почуття. Виконує прості рухи, показуючи свою розгубленість. Починає просуватись вперед, виконує комбінацію.

Зав'язка		13-19 т.	Рухаючись півколом, вона виконує комбінацію, повертається вихідну точку.
		20-23	Героїня починає збирати кубики (цеглини). Рухається то праворуч, то ліворуч, ніби шукаючи підтримки. Виконує комбінації.
		24-26	Починає будувати з кубиків (цеглин) стіну. Виконує комбінації.
		27-32	Рухається по колу, наче охоплена страшними спогадами. Виконує комбінацію.
Розвиток дії			

Розвиток дії		33-38	Продовжує будувати стіну з кубиків (цеглин), виконує комбінації.
		39-44	Виконує комбінації.
		45-51	Виконує багато обертів, символізуючи цим, нагнітання ситуації.
		52-54	Поштовхом ноги руйнує побудовану стіну. Знесилена падає на підлогу.
		55-58	Піднімається, виконує комбінацію. Підбирає кілька кубиків (циглин). Залишає сцену.
Розв'язка			

2.3. Сценографія

Сценографія. Термін «сценографія» найчастіше використовується для позначення театрального сценічного приладдя, роль якого – створити ілюзію часу і місця подій. Це досягається пластично-малярськими засобами, світловими ефектами, сценічним реквізитом і костюмами, що є невід’ємною частиною сценографії. Сценічний простір виступає посередником між глядачем і мистецтвом і реалізується не тільки завдяки майстерній грі акторів, а й завдяки чудовим декораціям, роботі освітлювача, костюмерам тощо. Ось чому приділяти увагу сценографії дуже важливо.

Сценічна декорація нашої хореографічної композиції являє собою перспективний вид розбитої снарядами вулиці, який нам вдалося досягти завдяки живопису та кінопроекції. Бічні завіси і часина заднику оформлені у вигляді перспективного панно (частини зруйнованих стін та будинків). На заднику розміщено великий екран, куди також проектується картинка руйнації після атаки країни агресора. В потрібний момент на екран виводяться картини контрастного плану (мирне життя, родина на відпочинку, діти на майданчику тощо) це символізує спогади героїні і підкреслює її біль від втрати.

Також ми використали гімнастичні кубики зовсім не за призначенням, в нашому випадку вони є уособленням цеглин, які допомагають героїні, а разом з нею і глядачеві повністю проникнутись постановкою.

Світлова партитура.

Експозиція – сцена повністю занурена в темряву, є лише маленька тьмяна пляма синього світла, яка спрямована на героїню, що сидить на уявних уламках зруйнованого будинку. Поступово світло яскравішає.

Зав’язка. Світло поступово яскравішає, переходячи з синього в блакитний, а потім взагалі стає денним.

Розвиток дії – на початку світло залишається не змінним, згодом, коли героїня починає нервуватись, світло нагнітається, змінюючись з денного на жовте, потім жовто-гаряче, і в кінці кінців починає просто мерехтіти, спалахуючи жовтим, жовто-гарячим та червоним кольорами.

В кульмінації, уся сцена залита червоним світлом. З падінням героїні світло згасає повністю.

Розв'язка. Повторюється світлова партитура експозиції. Сценічний простір майже не освітлюється. На героїню спрямований прожектор синього кольору. Поступово світло стає більш яскравим. Уход героїні супроводжує прожектор. Наче промінь, що веде в нове життя.

Ескізи костюмів. Героїня одягнена у звичайні джинси і футболку. Щоб надати реалістичності подіям, речі були «забруднені» спеціальною фарбою, що створило ефект запилення, бруду. Взуттям танцівниці слугують джазовки чорного кольору. Зачіска – розпущене волосся (оскільки нам здалось, що така неопрятна зачіска, лише підкреслить образ).

Важливе значення має грим. Обличчя героїні запилене, в саднах, на руках також садни і порізи.

ВИСНОВКИ

Здається, що певні проблеми виникли ще з виникненням життя на землі, а з появою людини, розвитком прогресу вони почали наростати, як сніговий ком. Наразі, найактуальнішою проблемою сьогодення є проблема війни та миру. Ця проблема є вічною, вона була, є і буде, але зараз з жахіттям війни стикнулась наша країна, і, розмірковуючи над цим, задаєшся питанням: «А чи усвідомлює світ, і, тим більше країна агресор, які наслідки несе людству ця війна?» Найжахливішим є те, що бойові дії завжди несуть втрати як серед військових, так і серед мирного населення, руйнується інфраструктура, страждає економіка і на фоні цього, проблеми з екологією здаються менш значущими. Але це хибна думка, бо шкода, якої нанесено природі, ще не одне десятиріччя буде нагадувати про себе, проявляючись в хворобах, в недостатці екологічно чистих продуктів тощо. Дуже важливо не стояти осторонь, а всіма можливими засобами донести світові актуальність проблеми. Тільки об'єднавши зусилля, можливо протистояти агресорові, зупинити терор та насильство, сприяти мирному, гармонійному існуванню світу. Неважливо, хто ти є за професією, кожен на своєму місці несе вклад у справу Перемоги. Не стоїть осторонь і хореографічне мистецтво. Ми, працюючи на кваліфікаційним проектом, створили власну хореографічну композицію, в якій пластично зобразили сум та розпач людини, яка опинилась на уламках власного будинку та колишнього мирного життя.

Перш ніж створити хореографічну композицію, ми детально опрацювали теоретичний матеріал, проаналізували його, підійшли до розгляду з історичної точки зору. Виділивши на наш погляд найважливіші проблеми сьогодення, ми придумали сюжет для майбутньої хореографічної композиції, визначили тему та ідею майбутнього твору, зазначили проблематику.

Ми художньо підійшли до написання лібрето, бо це є важливим етапом роботи. Лібрето призначене для кращого розуміння глядачем того, що відбувається на сцені. Ознайомившись з лібрето, глядач вирішує, чи варто йому дивитись це дійство. Тож в лібрето повинно бути описане все те, що відбуватиметься на сцені, але зробити це потрібно майстерно і художньо, щоб як найкраще зацікавити потенційного глядача.

Отже в нас є сюжет, визначено тему та ідею твору. Слід визначитись з виконавцями і надати детальну, художньо-образну характеристику персонажам. Тільки усвідомлення та глибоке проникнення в створюваний образ, надасть можливості танцівнику впоратись з поставленою перед ним задачею.

Паралельно ми підбирали музичний матеріал, який відповідав би нашому задуму, був би цікавим та не схожим на інших і головне, щоб мав гарний драматургічний розвиток, який би підкреслював драматургію номера. Таким матеріалом стала пісня українського інді-гурту «Один в каное» з однойменного альбому «У мене не має дому».

Тепер настав час поєднати розроблені нами рухи та комбінації з музичним матеріалом, зробити необхідне корегування та занести в таблицю графічного зображення малюнки танцю.

Щоб створити потрібну атмосферу, максимально заглибити глядача в дійство, нами були розроблені спеціальні декорації, створено костюми та детально, відповідно драматургії, розписана світлова партитура.

Отже, настав останній, найважливіший етап кваліфікаційної роботи – сценічне втілення хореографічної композиції. Для кожного постановника важлива оцінка його витвору, а для нас, це має подвійне значення, оскільки від цього залежить наша атестація.

Дозвольте представити вашій увазі хореографічну композицію, створену за темою: «Впровадження актуальних тем сьогодення в хореографічне мистецтво».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андерсон Б., Андерсон Дж. Растяжка для поддержания гибкости мышц и суставов. Пер. с англ. О. Г. Белошеева. Минск: Попурри, 2007.
2. Беликова А. Тренаж современной пластики. Молодежная эстрада, № 3.
3. Годовський В. М., Горбачу Р. Л. Модерн танець. Навчально-методичний посібник. Рівне: РДГУ, 2005.
4. Голдрич О. С. Методика викладання хореографії. Львів: Сполом, 2006.
5. Голдрич О. Хореографія: Посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. Львів: Край, 2003.
6. Голдрич О. Хореографія: Посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. – вид. друге, доповнене. Львів: СПОЛОМ, 2006.
7. Идом Г., Катрак Н. Вчимся танцювати. Київ: Махаон, 1992 р.
8. Колесниченко Ю.В. Инструменты хореографа. Терминология хореографии. К.: Кафедра, 2012.
9. Кривохижа А. Гармонія танцю. Методичний посібник з викладання курсу «Мистецтво балетмейстера» для хореографічних відділень пед. університетів. Кіровоград, 2003.
10. Медушевский В. В. Музыкальное произведение и его культурно-генетическая основа. Музыкальное произведение: сущность, аспекты анализа. Киев: Музична Україна, 1988.
11. Шариков Д. Мистецтвознавча наука хореографія як феномен художньої культури. Історія та художня практика хореографічної культури. К., 2013.
12. Шариков Д. Мистецтвознавча наука хореографія як феномен художньої культури. Філософія балету та онтологія танцю. К., 2013.

13. Шариков Д. Класифікація сучасної хореографії. Напрями. Стили. Види. К., 2008.
14. Види і особливості театральних прожекторів. URL: https://luxpro.ua/ua/articles/198vidi_i_osoblivosti_teatralnih_prozhektoriv
15. Глобальні проблеми війни і миру та тероризму. URL: https://lms.e-school.net.ua/assets/courseware/v1/f6b1c3c7d6960220c52845d4e0824acd/asset-v1:UIED+Geography-9thgrade+2020+type@asset+block/2022_.pdf
16. Гурт «Один в каное». Музика з амбіціями. URL: <https://life.pravda.com.ua/culture/2019/03/10/235963/>
17. Гурт Один в каное. Київський Рок Клуб. URL: https://rock.ua/ru/klub/odin_v_kanoe
18. Один в каное – Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
19. Проблема війни і миру як глобальна проблема людства. URL: https://allref.com.ua/uk/skachaty/problema_viyni_i_miru_yak_globalna_problema_lyudstva
20. Театр. Види театральних декорацій. URL: <https://auschool.ru/uk/fashion/kakie-dekoracii-est-v-teatre-teatralnye-dekoracii-vidy-i/>
21. Терешенко Н.В. Історія та методика бального танцю: навч.-метод. посібн. для студентів напрямку підготовки (спеціальності) «Хореографія» вищих навчальних закладів. Херсон: МПП «Издательство «ІТ, 2015. 220с.
22. Україна, війна, довкілля. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/09/8/691294/>

ДОДАТКИ

Додаток А

Комбінація 1. III arabesque.

Вихідне положення: V позиція ніг, epaulement croisi, права нога попереду.

На раз і два і - руки піднімаються в I позицію, голова нахиляється до лівого плеча, погляд спрямовується в долоні.

На три і чотири і - права рука розкривається в II позицію, ліва залишається в I позиції, ліва нога витягується назад на носок; кисті рук повертаються долонями вниз, руки пом'якшені в ліктях, погляд спрямовується вперед, впродовж витягнутої лівої руки.

На раз і два і другого такту - поза фіксується.

На три і чотири і - руки опускаються в підготовче положення, нога повертається в V позицію.

В arabesque корпус підтягнутий, плечі зберігаючи рівність, розкриті і опущені. Руки знаходяться на одному рівні: рука відкрита на II позицію, продовжує лінію плеча, рука направлена вперед, витримує пряму лінію.

Комбінація 2. Tempslie вперед.

Вихідне положення: V позиція ніг, epaulement croise, права нога попереду, голова повернута праворуч.

Перший такт.

На раз і – demiplié в V позиції.

На два і - права нога виводиться вперед, носком в підлогу, руки піднімаються в I позицію; голова злегка нахиляється до лівого плеча, погляд на кисті рук.

На три і - перейти вперед на праву ногу, переносячи на неї вагу тіла в позу *croisee* назад; руки розкриваються: права у II позицію, ліва у III позицію; голова повертається праворуч.

На чотири і - ліва нога закривається в V позицію, зберігаючи положення пози *croisee*.

На раз і другого такту – *demi plie* в V позиції з поворотом корпусу *enface*; ліва рука з III позиції опускається в I позицію, права залишається у II позиції; голова, супроводжуючи рух лівої руки, набуває положення *enface*, погляд - в долоню лівої руки.

На два і -права нога, ковзким рухом витягується вбік, носком в підлогу, ліва рука розкривається на II позицію, голова повертається ліворуч.

На три і - перехід на праву ногу, ліва нога витягується носком в підлогу, положення рук і поворот голови зберігається.

На чотири і - ліва нога закривається в V позицію вперед *eraulement croise*, руки опускаються в підготовче положення, голова повертається ліворуч.

В подальшому ця комбінація повторюється, з лівої ноги вперед.

Комбінація 3. *Pas-de-bourreeendehors*.

Вихідне положення: V позиція ніг, права нога попереду, обличчям до станка.

На затакт – *demi plie* на правій нозі, ліва *surlecou-de-pied* позаду.

На раз і - стати на високі півпальці лівої ноги, праву ногу підняти на умовне *cou-de-pied*.

На два і - переступити на високі півпальці правої ноги приблизно на половину відстані II позиції, ліва нога піднімається на умовне *cou-de-pied*.

На раз і другого такту - зійти на ліву ногу на *demi plie*, праву ногу підняти на *cou-de-pied* позаду.

На два і - пауза.

Комбінація 4. Pas glissade.

Це стрибок з двох ніг на дві. Може виконуватись як самостійний, так і допоміжний рух, що передує маленьким і великим стрибкам.

Glissade відноситься до партерних стрибків без відриву від підлоги, вбік виконується в сторону ноги, що знаходиться позаду або попереду з переміною і без переміни ніг.

Комбінація 5. Pasbalance.

Розгойдує рух; розвиває свободу координації усього тіла.

Вихідне положення: V позиція ніг, enface, права нога попереду, руки в підготовчому положенні.

Затакт 3/8 – demi plie у V позиції, ліва нога відкривається у бік II позиції, права витягується; руки відкриваються у II позицію, голова повертається ліворуч.

На раз - ліва нога переходить в demi plie, права підводиться в положення sou-de-pied позаду; корпус злегка нахиляється ліворуч, права рука закривається в I позицію, ліва зберігає II позицію, голова - в повороті ліворуч.

На два - права нога підміняє ліву у V позиції на високих півпальцях, ліва приймає положення умовного sou-de-pied, корпус, руки, голова зберігають попереднє положення.

На три – demi plie на лівій нозі, права одразу через sou-de-pied позаду відкривається вбік, ліва нога витягується; права рука відкривається в II позицію, голова повертається праворуч.

На наступний такт рух виконується з правої ноги.

Комбінація 6. Pas assemble

Вихідне положення: V позиція ніг, права нога позаду, enface руки в підготовчому положенні, голова в повороті ліворуч. 1 -2-й такти: сім pas assemble з переведенням ноги з V позиції позаду в V позицію попереду почергово правою і лівою ногою на 1/4 кожне; голова повертається вбік працюючої ноги; одне tempslevepo V позиції (1/4);

3-4-й такти: сім pas assemble з переведенням ноги з V позиції позаду в V позицію попереду по чергово правою і лівою ногою на 1/4 кожне; голова повертається від працюючої ноги; одне temps leve по V позиції

Комбінація 7. Поза attitude effacee.

Вихідне положення: V позиція ніг, epaulement efface, права нога позаду, руки в підготовчому положенні; поворот голови праворуч.

Перший такт:

На раз і два і - працююча (права) нога через sou-de-pied, переводиться до положення під коліном, руки піднімаються в I позицію; голова нахиляється до лівого плеча, погляд спрямовується на долоні.

На три і чотири і - працююча нога в коліні енергійним рухом відводиться назад на максимальну висоту таким чином, щоб стегно працюючої ноги знаходилось за працюючим плечем у ледь зігнутому положенні; корпус підтягнутий і спрямований вперед, плечі рівні. Права рука піднімається у III позицію, ліва - відкривається у II позиції; поворот голови праворуч і ледь піднімається.

Другий такт: На раз і два і - поза attitude efface зберігається. На три і - права рука відкривається в II позицію, права нога витягується в коліні; голова повертається у профіль.

На чотири і - руки одночасно з ногою опускаються у вихідне положення.

Комбінація 8. Підготовка до pirouette en dehors з IV позиції.

Вихідне положення: V позиція ніг, epaulement croise, права нога попереду.

Затакт 2/8 – demi plie у V позиції, руки в підготовчому положенні.

Перший такт:

На раз - одночасно з поворотом корпусу у 2 точку класу, releve на високі півпальці лівої ноги; права нога умовне sou-de-pied; руки в I позицію.

На і - положення зберігається.

На два -ліва нога опускається в *demi plie*, права назад в IV позицію; ліва рука у II позицію, права в I позицію, кисті рук набувають положення III *arabesque*.

На і – *demi plie* по IV позиції.

Другий такт:

На раз - відштовхнувшись п'ятками від підлоги, права нога приймає положення умовного *cou-de-pied*; руки в I позицію.

На і -положення зберігається.

На два - опустити праву ногу в *demi plie* у V позицію позаду *epaulement croise*; руки в занижену II позицію.

На і - вихідне положення.

Комбінація 9. *Assemble* в позу *croisee* вперед.

Вихідне положення: V позиція ніг *epaulement croise*, права нога попереду, руки в підготовчому положенні.

На раз – *demi plie*, руки підвищують підготовче положення.

На і - стрибок *pas assemble* з просуванням вперед, права рука відкривається на II позицію, ліва зберігає I, голова повертається праворуч.

На два і - *assemble* завершується в *demi plie* у V позиції.

На три і - коліна витягуються, руки зберігають положення пози *croisee*.

На чотири і - руки закриваються в підготовче положення.

Assemble в позу *croisee* назад і *assemble* в пози *effacee*, *ecartce* вперед і назад виконують за тими самими правилами, з урахуванням особливостей кожної пози

В *assemble* в позах руки завчасно приймають на вступний такт положення маленької пози, надалі позу приймають в момент стрибка.

Комбінація 10. *Pasdebasque*.

Цей рух - стилізація елементу національного танцю народності басків. Це один з стрибків, що виховує координацію і танцювальність. Має ковзкий, стелючий характер виконання і тому виключає високий

стрибок.

Pas de basque вперед.

Вихідне положення: V позиція ніг, epaulement croise, права нога попереду, руки в підготовчому положенні.

Затакт 3/8: на першу 1/8 – demi plie; на другу 1/8 -права нога витягується на носок вперед, руки піднімаються в I позицію, голова нахилена до лівого плеча, погляд в долоні; на третю 1/8 - права нога ковзить носком описуючи по підлозі півколо на II позицію, ліва, зберігаючи demi plie повертається enface і в короткому стрибку витягує коліно, підйом і півпальці. Руки на II позиції.

На раз - з поворотом корпусу і ніг в 2 точку плану класу, ноги з'єднуються в demi plie I позиції, в точці витягнутого носка правої ноги; руки закриваються в підготовче положення, голова опускається і повертається праворуч, погляд за кистю лівої руки.

На і -ліва нога витягується ковзким рухом в напрямку 2 точки плану класу, права - зберігає demiplie, руки в I позиції.

На два - ліва нога, ковзить носком по підлозі, продовжує рух і переходить в demi plie, права - витягується позаду на носок; підтягнутий корпус подається вперед.

На і - ліва нога виштовхується вгору, а права одразу підтягується до неї в V позицію у повітрі.

На три і - з легким просуванням вперед, ноги плавно, стримано опускаються в demi plie у V позицію, руки зберігають I позицію.

На раз і - другого такту, ноги витягуються, руки відкриваються на II позицію і опускаються в підготовче положення, голова в повороті вліво;

На два і три і - положення зберігається.

Комбінація 11. Sissonne fermee.

Закритий стрибок, з двох ніг на дві, виконується з просуванням вбік, з переміною і без переміни ніг.

Вихідне положення: V позиція ніг, enface, права нога попереду.

На раз –demi plie.

На і - ноги сильно виштовхуються від підлоги, розкриваються на II позицію на 45° в стрибку вгору з просуванням вправо у напрямку точки 3 плану класу.

На два і - стрибок завершується в точці витягнутого носка правої ноги, закриваючись одночасно в V позицію, права нога попереду;

На три і чотири і -ноги витягуються.

Sissonne ferrnee виконується з просуванням в сторону ноги, що знаходиться позаду. Потім sissonne ferrnee виконують в одному напрямку підряд з переміною ніг під час стрибка: поворот голови змінюється в сторону ноги, що закривається в кінці стрибка вперед. Спочатку sissonne ferrnee виконується з руками в підготовчому положенні, потім руки супроводжують рух: На раз - підвищують підготовче положення;

На і -розкриваються в напрямку II позиції; На два - закриваються в підготовче положення. На початку стрибка активна роль належить нозі, яка направляє політ. В кінці стрибка активна роль належить нозі, яка завершує рух.